

Čís. 4446.

Zaopatřovací požitky bývalých zaměstnanců na velkém majetku pozemkovém (zákon ze dne 18. března 1921, čís. 130 sb. z. a n.).

Byl-li zaměstnanec zaměstnán na statku svěřenském, jest k výplatě zaopatřovacích požitků povinným držitel svěření.

Pokud lze dovolacímu soudu přezkoumati zařazení zaměstnance do určité skupiny tabely k zákonu.

(Rozh. ze dne 9. prosince 1924, Rv I 1810/24.)

Žalobě, již domáhal se bývalý zaměstnanec na svěřenském velko-statku placení zaopatřovacích požitků dle skupiny 11 na nynějším držiteli svěření, bylo vyhověno s o u d y v š e c h t ř í s t o l i c, N e j v y š š í m s o u d e m z těchto

d ů v o d ů:

Žalovaná doznala, že N. přešly po nebožce Marii H-ové jako svěřenský statek na ni, a v §u 12 (2) n. zn. (zákona ze dne 13. července 1922, č. 215 sb.) jest stanoveno, že, jde-li o majetek svěřenský, přechází povinnost platiti požitky, o něž jde, jediň na právní nástupce v držení tohoto majetku. Dopadá proto na žalovanou zákon s plným účinkem. Na slovíčkářské rozlišování, že ona není dědickou a tudíž právní nástupkyní Marie H-ové, nelze ovšem nijak přistoupiti, neboť třeba ona nabyla nároku na nástup ve svěření přímo ze zakládací listiny a nikoli z nějakého aktu své předchůdkyně Marie H-ové neb mocí nějakého právního poměru s ní, tak přece cit. § 12 (2) právě každého nástupce ve svěření nazývá právním nástupcem v držení jeho a to správně, protože nástupcem jistě jest, ježto následuje po předchůdci, a je nástupcem právním, protože po něm následuje v práva, která právě měl předchůdce. Že by byla žalovaná již v první stolici tvrdila, že žalobce nebyl úředníkem svěření, nýbrž jen úředníkem Marie H-ové, není pravda a dovolání dochází k opačnému výsledku jen argumentací zřejmě nelogickou. Namítala-li, že poslední zaměstnavatelkou žalobce byla Marie H-ová, a teď z toho dovozuje, že tedy zaměstnavatelem nemohlo býti svěření, dlužno vytknouti, že zaměstnavatelem musí býti vždy osoba, a tudíž v oboru zákona ze dne 18. března 1921, čís. 130 sb. z. a n. osoba, jež je držitelem velkého pozemkového majetku (§ 1) a nikoli nemůže zaměstnavatelem býti nemovitost sama, svěření, jak dovolání tomu chce rozuměti. Byla by musila tedy žalovaná strana činiti námitku, že byl sice žalobce úředníkem neb služebníkem Marie H-ové, avšak ne na jejím pozemkovém majetku (statcích svěřenských), nýbrž pouze u její osoby na př. jako její osobní sekretář nebo komorník, jenž se správou statků ničeho co činiti neměl; takovou námitku ale neučinila, naopak i z celého jejího vlastního zodpovídání plyne, že žalobce byl zaměstnancem statkovým, jak to i nižší stolice zjistily. Pokud brojí dovolání proti zařazení žalobce do 11. třídy tabulky, je to v podstatě pouhé brojení proti zjištění nižších stolic, které ovšem nevěřily svědkům, nýbrž

výpovědi žalobce, v čemž je dovolací soud naprosto přezkumovati nemůže (§ 503 c. ř. s. úsudkem z opaku). Důvod nesprávného právního posouzení uplatňován by byl teprv tehdy, kdyby dovolání postavilo se na půdu skutkových zjištění učiněných nižšími stolicemi na základě výpovědi žalobcovy a dovozovalo, že ani pak nespadá žalobce do 11. třídy. Toho však nečiní, nýbrž dovozuje jen oceňujíc samo výsledky důkazů podle své libosti, že výsledku žalobcova nebylo potřebí a nemá se k němu hleděti — postup to úplně nezákonný.

Čís. 4447.

Nárok na náhradu škody lze proti veřejnoprávnímu svazu jen tehdy uplatňovati pořadem práva, jednal-li činitel svazu v jeho soukromohospodářském oboru působnosti.

Nepřípustnost pořadu práva pro nárok obce proti starostovi o náhradu škody z nesprávného výkonu voleb.

(Rozh. ze dne 9. prosince 1924, R II 381/24).

Tvrdíc, že starosta obce provedl volby tak vadně, že byly zrušeny a bylo nutno, je znovu provést, a že tím obci vznikly zbytečné výdaje, domáhala se obec na svém starostovi odškodnění. **Soud první stolice** nevyhověl námítce nepřípustnosti pořadu práva a rozhodl ve věci. **Soud dovolací** zrušil napadený rozsudek i s předchozím řízením a odmítl žalobu pro nepřípustnost pořadu práva.

Nejvyšší soud nevyhověl rekursu žalující obce.

Důvody:

Starší praxe byla sice toho mínění, že nároky na náhradu škody, způsobené bezprávným činem, náležejí podle §u 1338 obč. zák. vždy na pořad práva, leč že by zák. stanovena byla pro ty které případy výjimka, a držela se zásady této v podstatě jak praxe říšského soudu jakožto soudu povolaného k řešení sporů o pravomoc (zákon ze dne 21. prosince 1867, čís. 143 ř. zák. § 2 lit. a), tak zvláště také praxe bývalého vídeňského nejvyššího soudu, čímž se stalo, že soud ten a tudíž i nižší stolice bez závady rozhodovaly zejména též o nárocích proti státu na náhradu škody, způsobené nezákonným výkonem moci veřejné, tedy v oboru nynějšího §u 92 úst. list. (srv. rep. nál. k §u 1313 a) obč. zák. u Manze 1917), kde dle československé praxe nastává příslušnost pražského zemského soudu dle zákona ze dne 2. listopadu 1918, čís. 4 sb., která předpokládá nároky z poměrů veřejnoprávních, a která právě proto by nenastávala, kdyby zákona toho nebylo, ježto soudy povolány jsou dle §u 1 j. n. rozhodovati zásadně jen ve věcech »občanských« t. j. o nárocích soukromoprávních. Novější názor jak nauky (srv. Ott, Rechtspflege und Verwaltung ve Festschrift für Franz Klein 1914 str. 58-63) tak i praxe jest však ten, že § 1338 obč. zák., předpokládaje soukromoprávní nárok na náhradu škody (slova: »jako každé jiné soukromé právo«), předpokládá škodu z nezákonného činu v poměrech soukromoprávních, a že tedy rozeznává dlužno, o jaký poměr šlo,